

บทปริทัศน์หนังสือ (BOOK REVIEW)

มรดกทางวัฒนธรรมเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน หลังวิกฤตโควิด-19

เขียนโดย แสงอรุณ กนกพงศ์ชัย

บทวิจารณ์โดย

วิมลมาส มาสมบุญ¹

หนังสือเล่มนี้ ผู้เขียนได้แรงบันดาลใจมาจากการเข้าร่วมสัมมนาวิชาการเกี่ยวกับการบริหาร การจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน จากคำพูดที่ว่า “พบขวิดเปียร์สี่แสนขวิดที่เกาะพีพี” ทำให้ผู้เขียนอยาก สร้างแนวคิดและแนวปฏิบัติในการท่องเที่ยวผ่านหนังสือ “มรดกทางวัฒนธรรมไทยเพื่อการท่องเที่ยว อย่างยั่งยืน” ผู้เขียนหวังว่าจะเป็นส่วนหนึ่งในการพัฒนาชาติด้วยกิจกรรมการท่องเที่ยว ซึ่งสอดคล้องกับ นโยบายของรัฐบาลที่จะทำให้การท่องเที่ยวเป็นรายได้หลักของประเทศ โดยการสร้างวัฒนธรรมการท่องเที่ยว เพื่อให้เกิดความยั่งยืน และเกิดประโยชน์แก่ผู้เที่ยวและผู้ถูกเที่ยวตลอดจนเกิดความสุขทางธรรมชาติ สังคม วัฒนธรรม และเศรษฐกิจ

เนื้อหาของหนังสือเล่มนี้แบ่งเป็นออกเป็น 3 ภาค ภาคที่หนึ่ง นำเสนอเกี่ยวกับวัฒนธรรม การท่องเที่ยว ในส่วนนี้จะเน้นสาระที่เป็นนามธรรม ภาคที่สอง การท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมเน้นเนื้อหา ด้านรูปธรรม โดยจะนำเสนอการท่องเที่ยวทั้ง 6 ภูมิภาคของประเทศไทย ภาคที่สาม ผู้เขียนจะวิเคราะห์โดยจะ สรุปความเป็นหนึ่งเดียวของวัฒนธรรมการท่องเที่ยว-การท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม เพื่อที่จะอธิบาย การท่องเที่ยวที่ยั่งยืน และในแต่ละภาคจะมีการกล่าวถึงการท่องเที่ยวที่เปลี่ยนแปลงไปจากสถานการณ์

¹ คณะเทคโนโลยีสังคม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก วิทยาเขตจันทบุรี

E-mail: wimonmas_ma@rmutto.ac.th

โควิด-19 โดยผู้เขียนได้อธิบายให้เข้าใจได้ง่ายโดยมีการสรุปแนวความคิดและนิยามจากท่านต่าง ๆ และนำมาเสนอในหนังสือเล่มนี้

ภาคที่หนึ่ง: วัฒนธรรมการท่องเที่ยว เป็นการนำเสนอแนวคิดการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน (Sustainable Tourism) และในภาคนี้ยังกล่าวถึงแนวคิด 10 ส. ซึ่งเป็นแนวคิดเพื่อสร้างทางเลือกให้เกิดวัฒนธรรมการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน การนำเสนอสาระสำคัญในภาคที่หนึ่งนี้ ผู้เขียนได้เขียนในรูปแบบของนามธรรม เน้นการให้คำนิยามโดยนำเสนอในรูปแบบของการตั้งคำถาม และตอบคำถามที่ชัดเจน คำถามจะเกี่ยวกับนิยามของวัฒนธรรม นิยามของการท่องเที่ยว และความแตกต่างของคำทางการท่องเที่ยว ได้แก่ นักเดินทางต่างจากนักท่องเที่ยวอย่างไร นอกจากนี้ในภาคนี้ยังมีการวิจารณ์และเสวนาร่วมกันเกี่ยวข้องกับวิกฤตโควิด-19 ในส่วนนี้จะทำให้ผู้อ่านเข้าใจถึงคำว่าวัฒนธรรมมากยิ่งขึ้นและยังทราบถึงแนวคิดที่จะทำให้วัฒนธรรมการท่องเที่ยวมีคุณค่าเพื่อให้เกิดการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน

ภาคที่สอง: การท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม สาระสำคัญของการนำเสนอในส่วนนี้คือ แนวทางการศึกษา วัฒนธรรมการท่องเที่ยวและการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม นอกจากนี้ยังนำเสนอการท่องเที่ยว 6 ภาคของประเทศไทย ได้แก่ ภาคกลาง วัฒนธรรมข้าว-น้ำในที่ราบลุ่มภาคกลาง ภาคตะวันออก-มรดก วัฒนธรรมภาคตะวันออก ภาคตะวันตก-ภูมิปัญญาจากถิ่นตะวันตก ภาคอีสาน-ภูมิปัญญาบรรพชนภาคอีสาน ภาคเหนือ-วิถีไทยล้านนาและสีสันชีวิตชาวภูตอย และภาคใต้-ความกลมกลืนวิถีจีน ไทยพุทธ มุสลิม

การนำเสนอสาระสำคัญในส่วนนี้ ผู้เขียนได้มีการกำหนดประเด็นที่น่าสนใจในแต่ละหัวข้อ และได้ อธิบายให้เห็นภาพเป็นรูปธรรมโดยมีการยกกรณีศึกษาเพื่อให้ผู้อ่านเห็นภาพที่ชัดเจน และในแต่ละหัวข้อ ผู้เขียนยังตั้งแนวคำถามและกิจกรรมท้ายบทเพื่อให้ผู้อ่านได้ติดตามทำให้ได้ประโยชน์ที่มากขึ้นด้วย

ภาคที่สาม: การท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม สาระสำคัญของการนำเสนอในส่วนนี้คือ ความเป็นหนึ่งเดียวของวัฒนธรรมการท่องเที่ยว และการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม โดยผู้เขียนได้กำหนดประเด็นที่น่าสนใจ 4 ประเด็น ได้แก่ การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน บทบาทของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียขององค์กรหรือกลุ่มคนที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน การฟื้นฟูภูมิปัญญาไทยเพื่อการท่องเที่ยว และความแตกต่างของอุตสาหกรรม การท่องเที่ยวและอุตสาหกรรมทั่วไป

รูปแบบการนำเสนอในภาคที่สามนี้ มีการอธิบายสาระสำคัญในแต่ละประเด็นที่ผู้เขียนได้กำหนดไว้ การนำเสนอมุมมองของนักวิชาการ กรณีศึกษา รวมทั้งมีการอ้างอิงข้อคิดเห็นจากหนังสือเล่มต่าง ๆ จะทำให้ผู้อ่านได้เห็นมุมมองในแนวคิดเชิงการวิเคราะห์ มีความสัมพันธ์ในเชิงเหตุและผลผ่านกรณีศึกษาที่หลากหลาย

หลังจากอ่านหนังสือเล่มนี้ผู้อ่านจะเข้าใจถึงหลักการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน และการบูรณาการ การท่องเที่ยวหลังวิกฤตโควิด-19 คนไทยควรบูรณาการการท่องเที่ยวแบบ New Normal โดยเน้นหลัก 10 ส. เพื่อให้ได้มาซึ่งคุณค่าและมูลค่าในสามเสาหลักอย่างสมดุล นั่นคือ ความมั่นคงทางสังคมวัฒนธรรม ความยั่งยืนของสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ และความมั่นคงทางเศรษฐกิจ

หนังสือเล่มนี้เหมาะกับผู้ที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวในทุกภาคส่วนไม่ว่าจะเป็น ภาครัฐ ภาคเอกชน ชุมชน รวมถึงตัวนักท่องเที่ยวเอง นอกจากจะได้ความรู้จากหนังสือเล่มนี้ ผู้เขียนยังได้มีการอ้างอิงหนังสือเกี่ยวกับการท่องเที่ยวที่น่าสนใจในภาคผนวก ซึ่งเป็นประโยชน์อย่างมากแก่ผู้ที่ศึกษาในเรื่องของการท่องเที่ยวอย่างลึกซึ้งสามารถศึกษาต่อได้จากหนังสือที่ผู้เขียนได้อ้างถึงอีกด้วย